

Sírbatáncolók

Egy skót lelkész a helybeli kocsmában munkát vállalt. Mérté az italokat. Kollegái megkérdezték:

– Hogy adta rá a fejét? – fgy válaszolt:

– Leküzdhetetlen vágyat éreztem a gyülekezetemmel való találkozásra.

Ahol a nyáj, ott legyen a pásztor is. Ha nem is az italmérést vállaltuk fel, elmentünk minden családi alkalomra, ahová hívtak. Sokfelé hívtak, mert tudták: elmegyünk.

Disznóölés idején naponta egyszerre három meghívásnak

is eleget tettünk. Mindenhol maradtunk egy keveset. Mindig előjött az Ige. Meghallgatták, vagy csak elhallgatták? A papjuk bogarának tartották? Lehet, ez is benne volt. Pozitív visszajelzésnek tartottam viszont, amikor kissé megbotránkozással beszéltek a szomszéd gyülekezetek némelyikéről, ahol nem volt kezdő és záró ima, s nem énekeltek. A különbséget észrevették, megjegyezték.

Az italt mi is megkóstoltuk. Velük együtt ettünk. Hamar rájöttek: nem megy a borozgatás. Nem is kísérleteztek vele. Ha valamelyik lelkész léprement, azt magukban csendben megvetették.

Az egyik családi összejövetelen Lajos bácsi is jelen volt, a falu nagy ivója. Állandóan macerált az öreg:

– Igyunk már, alig hiányzik a pohárból. – A feleségem megszólalt:

– Lajos bácsi, kihívom magát versenyre. Lássuk, ki győz? – Elhült a vendégsereg. – Engem, tiszteletes asszony, a Lajost?! Akkor kezdjük!

Egy slukkra, ahogy falun mondják, Lajos bácsiban eltűnt a nagy pohár tartalma. Feleségem is szájához emelte...

– Hát a tiszteletes asszony nem is iszik!

– Lajos bácsi, én versenyre hívtam ki magát, de nem arra, ki iszik többet, hanem ki iszik kevesebbet.

A hatás nem maradt el. Nagy lett a nevetés.

– Na, Lajos – mondták –, a tiszteletes asszony jól kibabrált veled!

Gyakran felmerült: mi a helyes magatartásunk, ha részt veszünk a nép életében? A teljes fellazulás vagy a teljes elzárkózás? Mi megkíséreltük a nehéz utat: hogy vigyük hozzájuk az Igét, megalkuvás nélkül.

Meg van írva: „Istennek minden teremtett állata jó, és semmi sem megvetendő, ha hálaadással élnek azzal, mert megszenteltetik Istennek Igéje és könyörgés által.” (1 Tim 4,4.5)

Azt mondtuk nekik is: figyeljük meg a sorrendet az Igében: *Isten* minden *teremténye* jó. *Ő* a tulajdonos. Minden az *övé*. Az ember sem *önmagáé*. *Önmagában* semmi sem jó vagy rossz. Ha Istenhez nem viszonyulok helyesen (és ez újjászületés nélkül nem megy, sőt akkor is csak a Szentlélek által!), ak-

kor magamhoz, a másik emberhez, a családhoz, de még a jószágomhoz se – az igaz az ő barmának érzését is ismeri! (Péld 12,9) –, az italhoz, a mindennapi kenyérhez sem.

Ha *hálaadással* élünk vele. A „bármit, mindent” a hála előzi meg. Előbb tehát: hálaadó imával kezdjük. Imádkozunk. Ha nem ezzel kezdtem – nagy baj lesz azzal a pohárral! A zsidóknál a páska ünnep alkalmával vacsora előtt *kötelező* az apának 3 pohár bort meginni – mind a hármat ima szakítja meg és köti össze. Mégis (vagy éppen ezért) Izraelben a legalacsonyabb az alkoholisták száma.

A hála öröm kifejezése. Már ivás előtt. Nem az ivás szerzi meg az örömet. A féldecis, literes, korsós, boros hordók megvásárolt „örömébe” belepusztul népünk.

Imádkoztunk – igyunk már? Még egy kis türelem! Az Ige így folytatódik: „mert megszenteli Isten igéje és a könyörgés”. Az Ige következik. Azzal foglalkozunk, mielőtt az ivással foglalkoznánk. Végül könyörgünk. A meg nem szentelt ivás árt, gyakran alkoholistává tesz. Az alkohol arab szó, jelentése: gyorsan lecsuszamló szemfényvesztés.

1964 őszén a legelső temetésem is egy öngyilkos asszony, presbiter-feleség volt az áldozat. A nép igényeinek (régóta belenevelték az ilyet) a temetési igehirdetés sem felelhetett meg. Talán ekkor a legnehezebb Mikeással szólani: „Él az Úr, hogy csak azt fogom mondani, amit az én Istenem mond nekem...” (2Krón 18,13) Radikálisan szakítani kellett a könnyekre (még inkább a stólára) utazó, megható népszerűsködéssel. Az ilyen „igények” kielégítésével eláruljuk az evangéliumot.

Egy szombatista asszonynak, öreg édesanyának temetését reám bízta a nagyszámú rokonság. Nagyon elhanyagolt állapotban múlt ki szegény. Meglátogattam. Az igehirdetésből a megszokott frázisok: mennyire szerettétek, ápoltátok – elmaradtak.

Sőt! Az Ige mindnyájunkat kérdőre vont: miért nem szeretjük egymást: „beteg voltam, meglátogattatok...” Magát Jézus Krisztust hanyagoljuk el, ha egymást elhanyagoljuk.

Nagy lett a rokonság morgolódása: kiprédikált a pap. A fia, ügyes falusi ezermester, a pap védelmére kelt:

– Igazat mondott a pap, szégyellnünk kellene magunkat, ahogy anyánkkal bántunk.

Egy svéd ima szerint: „Add Uram, soha ne hallgassam el az igazságot; szabadíts meg attól, hogy féligazságot szóljak, és attól is, hogy az igazat kegyetlenül mondjam.”

Vallásórára szorgalmasan járó, mosolygós gyermek volt Újvárosi Imre. Nagy fiú, szép legény lett belőle. Társaival bálba mentek a szomszéd faluba. Közel vannak egymáshoz a hegyközi falvak. Tél volt, vastag hólepel az egész tájon. Reggel felé, a kerteken, szőlősdombokon át gyalogosan jöttek haza a fiúk. A nagy hófúvásban Imre elesett, s ott maradt a hóban. A többiek hazaértek, Imre nem. Az apja és a nagyobbik testvére keresésére indultak. Csontra fagyva találtak rá. Hazahozták: két szőlőkaróra fektették a merev testet!

Az édesanya eljött a temetés után tanácsot kérni: szeretné megörökíteni fia emlékét. Kriptára gondoltak. Próbáltam lebeszélni tervéről: rengetegbe kerül, s Imrének és a családjának sem jelent semmit. Ha mindenáron tenni akar valamit: adományát ne halott kövekbe fektesse. Sokan vannak szegények, rászorultak. Tegyen Istennek is tetszőt: ő kézzel csinált alkotásokban nem gyönyörködik. Elmondtam neki egy, a Koránban megőrzött történetet. Mohamed prófétához elment egy fiatal ember.

– Anyám meghalt. Szeretnék valami maradandót tenni emlékére. Mít tegyek? – A próféta így válaszolt:

– Fiam, nagy száraz sivatag vesz körül minket. Sokan szenvednek a szomjúság miatt: emberek és állatok. Áss egy kutat anyád emlékére, és áldani fognak édesanyáddal együtt. – A fiú engedelmeskedett.

Az Imre édesanyja végighallgatta a történetet. Pár nap múltán, vasárnap délben, asztalnál ült a család. Nyílik az ajtó, s az anya feldúltan:

– Hol ássak én kutat, van itt víz elég, ne csúfolkodjon velem a tiszteletes úr!

Nem tisztáztam magam, hallgattam.

Megépült a betonkripta. Az egész gyülekezetnek ki kellett vonulnia a temetőbe. A „felszentelés” palástosan az én feladatom volt. A kripta felékesítve kézimunkákkal, virágokkal! Sza-

valatok hangzanak! Az Ige is: „mint élő kövek épüljete fel lelki házzá”. (1Pt 2,5) Ezek halott kövek. Semmit nem használnak. A szegeletkő Krisztus...

„Elvész az én népem, mivelhogy tudomány nélkül való.” (Hós 4,6) Azóta is vész, vész a nép, „és hazugsággal gyógyítgatják az én népem leányának romlását, mondván: békesség, békesség, és nincs békesség”. (Jer 6,14)

A falu egyik „jó reformátusának” emléke sokáig fennmarad.

– Tudjátok meg, én még a sírba is táncolva megyek! – mondogatta. És úgy is lett. Hirtelen meghalt. „Amit vet az ember, azt aratja is!” (Gal 6,7) Le *kell* aratni, nem önkéntes munkával. Nagy mulató társai fogták a koporsó köteleit négyen. A koporsó fejénél levők gyorsabban engedték a kötelet. A koporsó előrebukott, s nekivágódott a mély sír kemény falának, s mint a dió héja, kettévált hosszában, s a hatalmas test kivágódott belőle a koporsón kívülre. Nem volt ízléses látvány. Az asszony nép visítva szaladt el. A sírba leszálló szesz-barát visszaráncigálta a koporsóba a halottat. Behantolták, mint mindenki mást.

Halálos csendben távoztunk a sírtól. A mellém szegődöttektől hallottam:

– Valóban táncolva ment a sírba, ahogy megmondta.